

BUDAPEST FŐVÁROS
KORMÁNYHIVATALA

GYÁMÜGYI ÉS IGAZSÁGÜGYI FŐOSZTÁLY

Vajda Attiláné
részére

kmt+request-16910-08a1745d@kimitud.org

Iktatószám: BP/0502/00229/2/2021.
Ügyintéző: Lukács Beáta
Telefonszám: 8960-474
E-mail: lukacs.beata@bfkh.gov.hu
Tárgy: Tájékoztatás közérdekű adat
igénylése ügyében
Hiv. szám: X/552-4/2020/GYERGYAM

Ez a levél kizárólag elektronikusan kerül megküldésre!

Tisztelt Vajda Attiláné!

Hivatkozással Budapest Főváros Kormányhivatalához kapcsolattartás akadályoztatása, ezzel összefüggésben kiskorú veszélyeztetése, védelembe vétele ügyében közérdekű adatigénylés tárgyában 2021. január 22-én e-mail formájában benyújtott megkeresésében foglaltakra az alábbi tájékoztatást adom:

Ön közérdekű adat igénylése körében az alábbi kérdésekre kért tájékoztatást:

1. A huzamosabb ideje 2019 áprilisa óta meg nem valósuló kapcsolattartás akadályoztatás kimeríti-e a kiskorúak veszélyeztetését, illetve ez védelembe vételi ok-e?
2. Konkrétan a jogerős bírósági végzésben megállapított kapcsolattartás gondozó szülő mulasztása veszélyeztető körülmény-e?

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (továbbiakban: Info tv.) 3. §. (5) pontja értelmében, e törvény alkalmazása során: *közérdekű adat: az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat;*

Tájékoztatom, hogy a megkeresésében foglaltak az Info tv. 3. § 5. pontja alapján nem minősülnek közérdekű adatnak.

A megkeresésében feltett kérdések információkérésnek tekinthetők.

Megkeresésében feltett kérdéseire – általánosságban – az alábbi tájékoztatást adom:

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 4:173. §-a szerint, *a szülői felügyeletet gyakorló szülőnek és a gyermekétől különélő szülőnek a gyermek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében - egymás családi életét, nyugalma tiszteletben tartva - együtt kell működniük.*

Ptk. 4:174. §-a rögzíti, *hogy a szülői felügyeletet gyakorló szülőnek a gyermek fejlődéséről, egészségi állapotáról, tanulmányairól a különélő szülőt megfelelő időközönként tájékoztatnia kell, és a különélő szülő érdeklődése esetén a gyermekkel kapcsolatos felvilágosítást meg kell adnia.*

A szülői felügyeletet a szülők egymással együttműködve kötelesek gyakorolni.

Bár egyenlő jogok és kötelezettségek a szülőket ezen a téren csak közös szülői felügyelet esetén illetik meg, azonban az együttműködési kötelezettség nem szűnik meg azzal, ha a szülői felügyeleti jogok gyakorlására a bíróság egyiküket jogosítja fel.

A szülői együttműködésre – a gyermek kiegyensúlyozott fejlődése érdekében – ezt követően is szükség van.

A Ptk. 4:175. §. (1) bekezdése gyermeki jogként rögzíti a gyermeknek a különélő szülőjével való személyes és közvetlen kapcsolattartását.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) *a veszélyeztetettség fogalma alatt, olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapotot ért, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.*

Vagyis nemcsak a gyermek testi bántalmazása, vagy a gondozás elhanyagolása valósítja meg a veszélyeztetést, hanem minden más olyan állapot is, amely hozzájárul ahhoz, hogy a gyermek fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

Mindkét szülőnek az lenne a kötelessége, hogy a gyermekben a szülők közötti kapcsolat felbomlása miatti traumát csökkentse, a különélő szülő a kapcsolattartás szabályozó határozatban foglaltak szerint találkozhatson a gyermekkel, a szülők ne akarják a másik fél ellen fordítani a gyermeket.

Budapest Főváros Kormányhivatala álláspontja szerint a gyermek fejlődését veszélyezteti, ha a kapcsolattartásra jogosult különélő szülő vagy a kapcsolattartásra kötelezett gondozó szülő a kapcsolattartásra vonatkozó bírósági (hatósági) határozatban foglaltaknak önhibájából nem, vagy nem megfelelően tesz eleget, és ezáltal nem biztosítja, avagy akadályozza a gyermek számára a különélő szülővel való zavartalan kapcsolattartást.

A szülőknek a kapcsolattartást érintő, annak lebonyolítása körében fennálló konfliktusa alkalmas arra, hogy a gyermek a szülők közötti konfliktus áldozatává váljon. (A konfliktusba a szülők a gyermeket is bevonhatják, így a gyermeknél lojalitáskonfliktus is kialakulhat.)

Általánosságban megállapítható, hogy a szülők közötti konfliktus már önmagában alkalmas arra, hogy a gyermek érzelmi fejlődését negatív irányba befolyásolja.

A Gyvt. 12. §. (4) bekezdés e) pontja a szülői kötelességek körében szabályozza, hogy a gyermek szülője köteles a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és szervezetekkel, továbbá a hatóságokkal együttműködni.

A szülőknek törvényi kötelezettsége, hogy a gyermekük ellátásában közreműködő személyekkel és szervezetekkel, továbbá a hatóságokkal együttműködjenek.

Amennyiben pedig a szülők e törvényben rögzített együttműködési kötelezettségüket – akár gondatlanságból, akár szándékosan - megszegik, azzal gyermekük egészséges fejlődését akadályozzák, illetve gátolják.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet (továbbiakban: Gyer.) 82. §. (6) bekezdése definiálja, hogy a szülő mely esetekben nem tekinthető együttműködőnek.

A Gyer. 82. §. (6) bekezdés a)-b) pontja akként rendelkezik, hogy a szülő nem tekinthető együttműködőnek, ha megfelelő segítség és figyelmeztetés ellenére

- a) nem teszi meg a gyermek érdekében szükséges intézkedéseket,
- b) nem járul hozzá vagy egyébként akadályozza a gyermek körülményeinek megfelelő gyermekjóléti, illetve más szociális, egészségügyi vagy közoktatási ellátás (a továbbiakban: alapellátás) igénybevételét.

Gyvt. 39. § (1) bekezdése: A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A család- és gyermekjóléti szolgálat (központ), mint a gyermekvédelmi rendszer része – amennyiben gyermek veszélyeztetettsége az alapellátások önkéntes igénybevételével nem szüntethető meg – a gyámhivatal felé a szükséges gyermekvédelmi hatósági intézkedésekre vonatkozó javaslatának megtételére nem csak jogosult, hanem egyben köteles is.

A Gyvt. 67. §. (1) bekezdése szerint, ha a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges ellátás a szülő beleegyezésével nem biztosítható és ez a helyzet a gyermek fejlődését veszélyezteti, a gyámhatóság a veszélyeztetettség mértékétől függően a 15. § (4) bekezdésében felsorolt intézkedések valamelyikét megteszi.

A bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény 22/D. §. (2) bekezdése **akként rendelkezik, hogy a teljesítés önhibából történő elmaradása esetén a bíróság**

- a) megkeresi a gyámhatóságot, hogy a család- és gyermekjóléti intézményrendszer bevonásával mozdítsa elő a kérelmezett teljesítését,
- b) a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 174. § c) pontja szerinti pénzbírságot szabhat ki,
- c) a kapcsolattartás szabályainak rendszeres és visszatérő megszegése esetén a gyermek rendőrség közreműködésével történő, a Vht. 180/B. § szerinti átadását rendelheti el,
- d) megkeresheti a gyámhatóságot a szülői felügyeleti jog rendezése vagy a gyermek harmadik személynél történő elhelyezése iránt per megindítása érdekében, feltéve, hogy az a kiskorú gyermek érdekében áll, és azt a szülő vagy harmadik személy is kéri vagy
- e) **feljelentést tehet kiskorú veszélyeztetése vagy kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása miatt.**

(3) A bíróság a végrehajtásnak a (2) bekezdésben felsorolt azt a módját köteles elrendelni, amely - az ügy körülményeit figyelembe véve - a leghatékonyabban mozdítja elő a kötelezettség teljesítését. A (2) bekezdés d) és e) pontjában foglalt intézkedések a (2) bekezdés a), b) vagy c) pontjában foglalt intézkedés mellett is elrendelhetők.

A Gyer. 84. §. (3a) bekezdése alapján, ha a védelemben vételi eljárás részben vagy egészben a gyermeknek a kapcsolattartással összefüggő veszélyeztetettsége miatt indult, a gyámhivatal megkeresi a kapcsolattartásra jogosult szülő lakó- vagy tartózkodási helye szerinti család- és gyermekjóléti központot a Gyvt. 68. § (3) bekezdésében foglalt intézkedés iránti javaslattevő és a gyermek lakó- vagy tartózkodási helye szerinti család- és gyermekjóléti központtal való együttműködés érdekében.

A Gyer. 71A. §. a) pont aa) alpontja szerint, a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó eljárásokban az Ákr.-ben foglaltak vizsgálata nélkül ügyfélnek minősül, amennyiben a gyámhatóság a feladatkörébe tartozó döntést hoz a család- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a család- és gyermekjóléti központ vezetője.

Vagyis a Gyer. 84. § (3a) bekezdése külön nevesíti azt az esetet, amikor a védelemben vételi eljárás a gyermeknek a kapcsolattartással összefüggő veszélyeztetettsége miatt indul.

Ez esetben a védelemben vételi eljárásban a kapcsolattartásra jogosult szülő lakó- vagy tartózkodási helye szerinti család- és gyermekjóléti központ vezetője is ügyfélként vesz részt.

A gyámhivatal védelemben vétel ügyében indult eljárása nem a kapcsolattartást rendező bírósági határozatban már megállapított kapcsolattartási jog rendezésére, annak korlátozására, esetleg szüneteltetésére, annak végrehajtására irányul.

A védelemben vételi eljárás tárgya annak megállapítása, hogy a gyermek szülei vállalják-e a család- és gyermekjóléti szolgálattal, központtal való együttműködést a gyermekük veszélyeztettségének megszüntetése ügyében, és a szülők együttműködési készsége alapján valószínűsíthető-e a gondozás eredményessége.

A védelemben vétel olyan hatósági intézkedés, melynek célja, hogy a hatósági, illetve a szolgáltató jellegű módszerek ötvözésével a gyermek veszélyeztettségét meg lehessen szüntetni, számára a szükséges fejlődést biztosítani lehessen, ennek érdekében a gyámhivatalnak a veszélyeztettség okához és mértékéhez igazodó intézkedést kell megtennie.

Amennyiben a szülő(k) önként nem veszi igénybe a gyermek veszélyeztettségének megszüntetése érdekében szükséges ellátásokat, szolgáltatásokat, nem működik (működnek) önként együtt a családgondozóval, arra hatósági úton lehet kötelezni, annak érdekében, hogy a gyermek veszélyeztetettsége megszűnjön.

A védelemben vételi eljárás során a gyámhatóságnak nem az a feladata, hogy megállapítsa: melyik szülő a „hibás”, vagy ki a „felelős” a fennálló helyzetért és mennyiben, hanem a gyámhatóságnak az a feladata, hogy magát a gyermeki veszélyeztettséget, ennek okait, illetve a veszélyeztettség hiányát megállapítsa, bizonyítsa, szükség esetén a gyermek veszélyeztettségének megszüntetése érdekében – a szülői együttműködés hiányában – az indokolt hatósági intézkedéseket megtegye.

A gyermek védelemben vétele elrendelésének feltétele a gyermek olyan veszélyeztetettsége, amit – mint kialakult állapotot – a szülő(k) megszüntetni nem tud(nak), vagy nem akar(nak).

Összegezve megállapítható, hogy a gyámhivatalnál a gyermek kapcsolattartással összefüggő veszélyeztetettsége miatt indulhat védelemben vételi eljárás.

A gyámhivatal viszont a gyermeket akkor veszi védelembe, ha a veszélyeztetettség megszüntetése a szülő(k) együttműködésével az alapellátás önkéntes igénybevételével sem szüntethető meg, de a gyermeket nem kell az őt gondozó családjából kiemelni.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 208. §. (1) bekezdése szerint, *a kiskorú nevelésére, felügyeletére vagy gondozására köteles személy - ideértve a szülői felügyeletet gyakorló szülő, illetve gyám élettársát, továbbá a szülői felügyeleti jogától megfosztott szülőt is, ha a kiskorúval közös háztartásban vagy egy lakásban él -, aki e feladatából eredő kötelességét súlyosan megszegi, és ezzel a kiskorú testi, értelmi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődését veszélyezteti, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

A Btk. 210. §. (1)-(2) bekezdése értelmében,

(1) Aki a hatósági határozat alapján nála elhelyezett kiskorú és a kiskorúval kapcsolattartásra jogosult személy közötti kapcsolat kialakítását vagy fenntartását a kapcsolattartás kikényszerítése érdekében alkalmazott bírság kiszabását követően is önhibájából akadályozza, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Nem büntethető az elkövető, ha a kapcsolattartást az elsőfokú ügydöntő határozat meghozataláig megfelelően biztosítja, és az elmaradt kapcsolattartási formák pótlását megkezdi.

A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtása iránti eljárásban a teljesítés önhibából történő elmaradása esetén a bíróság feljelentést tehet kiskorú veszélyeztetése vagy kiskorúval való kapcsolattartás akadályozása miatt.

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006.(XII.23.) Korm. rendelet 8. §. (2) bekezdés a) és c) pontja alapján **a gyámhivatal feljelentést tesz a gyermek veszélyeztetése; az a) és a b) pontban foglaltakon kívül a gyermek sérelmére elkövetett más bűncselekmény miatt.**

Továbbá tájékoztatom, hogy a Gyvt. 17. §. (2) bekezdés b) pontja alapján az (1) bekezdésben **meghatározott intézmények és személyek kötelesek hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.**

Kérem tájékoztatásom elfogadását.

Budapest, 2021. február 8.

Tisztelettel:

dr. Sára Botond kormány megbízott megbízásából:

 Kálmándy-Pap Ágnes
főosztályvezető